اعلمیت میرزای دوم در اصول

(38:30)

حاج آقا حسین گفته بودند در اصول آقای میرزا اعلم هستند، در اقل و اکثر از خودشان هم اعلم هستند! این را برای این نکته گفتم. وقتی حاج آقا این را نقل می‌کردند، اگر مثل من باشد، نمی فهمم منظور حاج آقا حسین چه بوده. حاج آقا توضیح می‌دادند. حاج آقا می‌فرمودند اینکه در اقل و اکثر از خودشان اعلم هستند، یعنی هر باری که به این مطلب بر می‌گردد و فکر می‌کنند مطلب جدیدی به ذهنشان می‌رسد. مطلب قبلی مورد مناقشه قرار می‌گیرد و مطلب جدیدی می‌آید. خب این خیلی کار است. چرا اقل و اکثر؟ نکته ی آن به گمانم در ارتباطی است. به گمانم منظور حاج آقا حسین در اقل و اکثر ارتباطی است. یعنی به قدری بحث اقل و اکثر ارتباطی گسترده و غامض و لطیف است که ذهنی مثل آقای میرزا هر دفعه ای که در اقیانوس بحث اقل و اکثر شیرجه می‌زدند، درّ و گوهری به دست می‌آوردند، دفعه بعد باز دست خالی بر نمی گشتند. دفعه بعد دوباره از بحث اقل و اکثر چیزی به دست می‌آوردند.

ظاهراً تنبیه اول تمام شد. اگر نکته‌ای دارید تا فردا ادامه بدهیم، بفرمایید. ان شاءالله فردا تنبیه ثانی و مسأله خسوف و کسوف را مطرح می‌کنیم. روایت ابن راشد را هم جلسه بعدی بحث می‌کنیم. بنا بر این است که در نصف جلسه تمام کنیم.

شاگرد: ناصر کبیر زیدی بوده؟[d1]

استاد: معلوم نیست و شواهدی دارد. تجلیلی که سید در مقدمه ناصریات از ایشان دارند دلالت ندارد که ایشان حتماً زیدی باشند. کسی تحقیق خوبی کرده بود.

شاگرد: یک بار فرمودید که نجاشی گفته کتابی در مورد ائمه اثنی عشر دارند.

استاد: بله. باز هم شواهد دیگری بود. یعنی با یک پشتوانه اثنی عشری و شیعی یک کارهایی را در شمال انجام داده، نه با اتکاء به مسائل زیدیه. مرحوم شیخ صدوق در مقدمه اکمال الدین می‌گویند «الزیدیه اشد الناس عداوات علی اثنی عشریه». چون در مطالب اختصاصی با هم اختلاف شدید دارند، لذا قهراً اشد الناس عداوات می‌شوند. اگر ناصر اینطور بود که شیخ صدوق می‌گویند اشد، از او متمشی نمی‌شد که اثنی عشری را بنویسد. اصلاً ذهنیتشان دو جور بوده؛ در کافی دارد که امام صادق را در خانه آوردند و به‌صورت خشن رفتار کردند. حاج آقا روایتش را نمی گفتند. وقتی این جور با امام علیه‌السلام برخورد کنند دیگر معلوم است که از نظر دیدگاه زیدیه خیلی با امام صادق علیه‌السلام تفاوت داشتند. وقتی امام علیه‌السلام به او جواب دادند، آن جمله ناجور را در مقابل گفت.

والحمد لله رب العالمین

[d1]??? ???? ?? ??? ????? ??:??????? ??? ???

بازبینی #2
ایجاد شده 5 فوریه 2026 10:55:07 توسط ... .
به روزرسانی شده 5 فوریه 2026 10:58:13 توسط ... .